

Królewski portret w Skierniewicach podziwiał sam władca

data aktualizacji: 2024.06.05 autor: Łukasz Saptura

(Łukasz Saptura)

W skierniewickim kościele Świętego Jakuba, znajduje się portret Stanisława Augusta Poniatowskiego, ostatniego króla Polski. Umieszczony obok portretów prymasów i rezydentów skierniewickiego pałacu, jest jedynym wizerunkiem jakiegokolwiek polskiego władcy dostępnym w przestrzeni publicznej w Skierniewicach.

To unikatowe na skalę skierniewicką dzieło sztuki kryje za sobą bogatą historię. Portret Stanisława Augusta Poniatowskiego, umieszczony w stiukowym obramieniu z kartuszem zawierającym królewski monogram, zwieńczony jest koroną. Znajduje się na filarze południowym, przy wejściu do prezbiterium. Autorem wnętrza kościoła jest Efraim Szreger, który swoje dzieło zlokalizował w sposób nadający mu szczególnego znaczenia. I to on z pewnością lepił namalowanie portretu Poniatowskiego.

Szreger, związany z dworem Stanisława Augusta Poniatowskiego od 1764 roku, miał długą historię współpracy z królem. Otrzymał wiele prestiżowych zamówień projektowych oraz stypendium, które umożliwiło mu podróże po Włoszech, Niemczech, Francji i Holandii. Jego bliskie relacje z dworem

królewskim tłumaczą obecność portretu monarchy w kościele. Fundator kościoła, prymas Antoni Kazimierz Ostrowski, również był blisko związany z królem Stanisławem Augustem. Ostrowski, jako biskup włocławski, był członkiem konfederacji Czartoryskich, która optowała za wyborem Poniatowskiego na polskiego władcę. W 1764 roku podpisał elekcję Stanisława Augusta oraz jego pacta conventa, czyli zobowiązania nowo wybranego monarchy.

Portret króla w Kościele Świętego Jakuba jest zapewne warsztatową repliką wizerunku z lat 1766-1771, namalowaną przez Marcella Bacciarellego. Stanisław August przedstawiony jest w zbroi i z Orderem Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika, odznaczeniem, które sam ustanowił i którego był pierwszym Wielkim Mistrzem. Owalna rama portretu jest otoczona skrzyżowanymi gałązkami palmy i dębu, symbolizującymi sprawiedliwość i potęgę. Nad portretem umieszczona jest korona. Monogram SA pod portretem to inicjały monarchy. Jak pisze Maria Anacka-Łyjak w monografii poświęconej tej świątyni, pod portretem polskiego władcy znajdowało się krzesło dla duchownego sprawującego liturgię.

Co ciekawe, król Stanisław August Poniatowski miał okazję osobiście zobaczyć swój portret w Kościele Świętego Jakuba. Według legendy, król odwiedził prymasa Ostrowskiego w Skierniewicach w maju 1783 roku oraz wczesną jesienią 1785 roku, kiedy to jego młodszy brat, Michał Jerzy Poniatowski, był prymasem.

Kościół Świętego Jakuba, ufundowany w 1781 roku przez prymasa Antoniego Kazimierza Ostrowskiego, to nie tylko miejsce kultu religijnego, ale również ważny element dziedzictwa kulturowego i historycznego. Dzięki staraniom Szregera i Ostrowskiego, świątynia ta stanowi unikalne połączenie sztuki i historii.

Źródło: <https://skierniewice.eglos.pl/aktualnosci/item/43759-krolewski-portret-w-skierniewicach-podziwial-sam-wladca>